

Miljødirektoratet

[Click here to enter text.](#)[Click here to enter text.](#)

...

Vår: Tord Dale
ref.: 2024/300924
Saksnr.: Oslo
Sted: 01.10.2024

Hørings svar: Endringer i avfallsforskriften kap. 6 og 7.

Forslaget til endringer i kapittel 6 om retursystemer og kapittel 7 om emballasje og emballasjeavfall følger opp Miljødirektoratets gjennomgang og evaluering av produsentansvarsordningene i Norge. Gjennom forslagene skal produsentansvarsselskapets rolle og plikter tydeliggjøres. Produsentene får ansvar for separat innsamling, mottak, behandling, materialgjenvinning og plikten til å informere om håndtering av emballasjeavfallet. Dette harmoniserer med eksisterende regelverk i EU og den kommende revisjonen i rammedirektivet for avfall. Virke har medlemmer i handels- og tjenestenæringen som i stor grad omfattes av de foreslåtte endringene, og det er hentet innspill fra disse medlemmene til høringssvaret.

Oppsummert:

Virke er positivt til de foreslåtte endringene. Virke mener de tydeliggjør plikter og ansvar hos produsenter. Vi mener forslaget vil bidra til færre gratispassasjerer ved at den nedre vektgrensen for krav til medlemskap i returselskap (1000kg) fjernes. Det må gis tilstrekkelig tid for at særlig mindre virksomheter får omstilt seg og inngå avtale med produsentansvarsselskap. Virke mener den nedre vektgrensen for hvem som kan gjennomføre forenklet rapportering bør være på 5000 kg og ikke 1000 kg som foreslås. Dette særlig for å redusere administrasjon og at mest mulig av midlene brukes til formål. Virke mener økomodulering må ta utgangspunkt i felleseuropeiske krav og derfor avvente til disse er klare. Virke mener det kan være klokt å bruke en tredjepart til kostnadsberegninger og eventuelt verifisere beregningsgrunnlag og metode, men deler direktoratets vurdering om at dette ikke trenger forskriftsfestes. Vi mener dialog, forhandlinger og enighet om kostnadsdekning gir riktig pris og bidrar til kostnadseffektive tjenester. Virke mener at forslaget mangler incentiver for innsamling av høy kvalitet i kommunene og foreslår endringer i formuleringen i §7-9 som vi mener vil ivareta dette. Virke mener i likhet med Miljødirektoratet ansvar for informasjon til innbyggerne om riktig avfallshåndtering hører til det som er kommunale oppgaver, særlig all den tid det eksisterer ulike systemer i kommunene. Virke er positive til informasjonsplikt for produsentansvarsselskapet, men mener offentliggjøring av vederlagssats kan hemme konkurranse. Virke mener at nærings- og husholdningsavfall fortsatt må forstås og holdes som to separate strømme. Vi mener at forskriften må tydeliggjøre at produsentansvarsselskapet skal ha ansvar for landsdekkende innsamling fra både kommuner og næringsliv. Virke mener at det fortsatt må være krav om at produsentansvarsselskaper skal være uten økonomisk formål. Vi mener det er viktig å se til kravene produsenter får i emballasjeforordningen når forskriften skal endelig utformes, blant annet krav om at all emballasje skal være gjenvinnbar. Våre innspill er utdypet i høringssvaret.

Virke støtter fjerning av vektgrensen og ber om forenklet rapportering for flere

For å forhindre gratispassasjerer mener Virke at plikten til medlemskap i produsentansvarsselskap må gjelde alle produsenter. Virke støtter derfor Miljødirektoratets forslag om å fjerne fritak fra produsentansvar for virksomheter som setter mindre enn 1000 kilo på markedet. Virke viser til kunnskapsgrunnlaget for denne høringen som anslår at antallet pliktsubjekter bli svært stort (<60 000). Å håndtere disse vil medføre vesentlig større administrasjon for produsentansvarsselskapene. Regelverket bør utformes slik at administrasjon står i forhold til oppnådd effekt. Dette letter arbeidsbyrden for små og mellomstore selskaper samtidig som det hindrer omfattende arbeid med å følge opp rapportering som ikke nødvendigvis gir bedre data.

Virke mener formålet i produsentansvaret vil ivaretas med forenklet rapportering for alle som setter mindre enn 5000 kg på markedet og at grensen for forenklet rapportering settes her. Vi vil også her vise til at de fleste produsenter fremover vil ha et omfattende arbeid med å imøtekomme nye krav, blant annet i emballasjeforordningen, og at det er et poeng å redusere arbeid som ikke direkte bidrar til å nå miljømål.

Det er viktig at produsenter og returselskap får tilstrekkelig tid til å inngå avtaler, særlig når dette er mange mindre selskaper uten erfaring med produsentansvar. Returselskapene har heller ikke en veldig stor administrasjon og det er fornuftig å kunne fordele arbeidet utover en lengre tidsperiode. Virke ber derfor om Miljødirektoratet ved gjennomføring av forskriften kan sette en utsatt frister for når avtaler (mellom produsent og returselskap) må være inngått (eks. 12 mnd. frem i tid) selv om forskriften skal tre i kraft umiddelbart.

Kostnadsdekning må være et forhold mellom produsenter og leverandører av tjenester

Miljødirektoratet anbefaler i forskriftsforslaget en presisering av plikten til å dekke nødvendige kostnader for avfallshåndtering. Innsamlingen av emballasjeavfall fra husholdninger håndteres av de kommunale renovasjonsselskaper, tjenestene er ikke konkurranseutsatt og aktørene har i realiteten monopol i sine områder. De kommunale renovasjonsselskapene håndterer avfall på en god og effektiv måte. Mangelen på reell konkurranse om tjenestene kan likevel være et hinder for innovasjon, tjenesteutvikling og valg av de mest kostnadseffektive løsningene.

Vi mener derfor det er svært viktig at avfallsforskriften og regulering av produsentansvarene gis incentiver til tjenesteforbedring og kostnadseffektivitet hos kommunene. Helt konkret koples for eksempel ikke kostnadsdekning til gjennomføring av tjenestene som sikrer at avfallsfraksjonene holder kvaliteten som er nødvendig for materialgjenvinning – vederlag baseres utelukkende på volum håndtert.

Emballasjeforordningen som ble vedtatt i EU-parlamentet før sommeren innebærer et krav til alle produsenter om at all emballasje som settes på markedet skal kunne gjenvinnes, i tillegg til andeler av resirkulert materiale. Dette gjør riktig håndtering av emballasjeavfall enda viktigere for å nå gjenvinningsmålene.

Virke er kjent med at Grønt Punkt har spilt inn et konkret forslag til endring i ordlyden i §7-8. Våre medlemmer stiller seg bak et slikt forslag, hvor ordlyden blir:

«Produsent skal dekke nødvendige kostnader til separat innsamling og etterfølgende transport og behandling av avfall fra emballasjen den setter på det norske markedet, forutsatt at emballasjeavfallet er av tilstrekkelig kvalitet og håndtert i henhold til §7-9b.»

Virke mener det ikke er mulig å finne et klart svar på hva «nødvendige kostnader» er. Forhandlinger mellom produsenter og kommuner og innsamlere bidrar til tjenesteutvikling og riktig pris. Vi mener dette fortsatt må legges til grunn som prinsipp for kostnadsdekning. Virke er støtter derfor også at kostnadselementer ikke presiseres ytterligere, da dette kan utgjøre en barriere for utvikling av bedre tjenester. Vi mener i likhet med Miljødirektoratet at partene står fritt til å hente inn tredjepartsvurdering og at et slikt krav ikke forskriftsfestes.

Som følge av overnevnte mener vi det derfor heller ikke er prinsipielt riktig at Miljødirektoratet gis myndighet til å fastsette satser for kompensasjon til kommuner i enkeltvedtak. Vi mener i likhet med direktoratet at det vil bryte med tenkningen om utvidet produsentansvar, der produsenter og avfallshåndterer gjennom samarbeid skal finne løsninger.

Nærings- og husholdningsavfall holdes separat

Forslaget til forskrift definerer separat innsamling som «innsamling der en avfallsstrøm holdes atskilt etter type og art for å legge forholdene til rette for en særskilt behandling». Virke tolker dette og forskriftens §7-8 og §7-9 dit at nærings- og husholdningsavfall fortsatt betraktes som ulike avfallsstrømmer. Virke ser at dette med fordel kan presiseres i forskriften evt. i veileder/kommunikasjon.

Innføring av økomodulering når EU er klar med sine prinsipper

Virke støtter Miljødirektoratets vurdering om å avvente innføring av økomodulering til EU-kommisjonen har kommet lengre i utviklingen av kriterier. Vi vil også her vise til at emballasjeforordningen legger opp til at økomoduleringen skal premiere emballasje som er enklere å forberede til materialgjenvinning og motsvarende høyere kostnader for emballasje som er dårligere egnet.

Informasjon til innbyggerne om håndtering er et kommunalt ansvar.

Virke mener informasjon til innbyggere om riktig avfallshåndtering er en kommunal oppgave som kommunene selv må bære ansvar og kostnadene for. Særlig siden løsninger for innsamlings- og avfallshåndtering varierer fra kommune til kommune.

Utvidet informasjonsplikt, men ikke prisopplysninger

Miljødirektoratet foreslår at informasjonsplikten skal utvides til å blant annet gjelde hvilke vederlag medlemmene betaler til produsentansvarselskapet per solgte enhet eller tonn. Det er i dag flere konkurrerende returselskaper. Offentliggjøring av informasjonen kan virke konkurransebegrensende gjennom at det sendes prissignaler. Virke ber om at Miljødirektoratet vurderer løsninger som ivaretar behovet for informasjon uten at en rapporterer direkte på pris betalt per enhet eller tonn, eks. gjennom å rapportere generiske eller historiske tall.

Plikt til å samle inn rimelig mengde

Virke støtter Miljødirektoratets forslag om å endre ordlyden i §7-9 fra «rimelig mengde til «en tilstrekkelig mengde for å oppfylle materialgjenvinningskravet». Virke vil her peke på kommende og ambisiøse krav til materialgjenvinning i den nye emballasjeforordningen.

Virke mener returselskap må være uten økonomisk formål (non-profit).

Virke støtter Miljødirektoratets forslag om non-profit-modell som prinsipp for produsentansvarsordningen. Dette vil sikre at returselskapene ikke etableres med kommersielle interesser som mål, men heller bidrar til høy innsamlingseffektivitet og kvalitetsmessig oppfølging. Virke mener dette må være likt for alle produsentansvarsordningene. Vi ser at det kan være en fare for at returselskap med kommersielle formål kan velge seg områder hvor innsamling og håndtering kan løses enklere, enn i områder med lenger avstander og mer spredt befolkning. Dette gjelder også for kommende produsentansvar, som tekstiler. Virke mener likevel det kan være etableringsfrihet for flere returselskap på samme områder.

Støtte til investeringer i infrastruktur for avfallshåndtering

Virke støtter de kommunale renovasjonsselskapenes ønske om støtte, lånegarantier eller forhåndsfinansiering av investeringer i infrastruktur for avfallshåndtering. Dersom vi skal nå gjenvinningsmålene satt av EU vil bedre teknologi på håndteringssiden være helt avgjørende.

Dersom Miljødirektoratet har spørsmål til våre høringsinnspill eller ønsker nærmere dialog håper vi dere tar kontakt.

På vegne av Virke,

Tord Dale

Leder for bærekraft